

čarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6, II. nadst. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ::

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petstvrstica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Selenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštne proste.

Štev. 67.

V Ljubljani, v četrtek dne 24. avgusta 1911.

Leto I.

Vladne obljube.

III.

Ali nismo morda v svoji opozicijski strasti vendar zaslepljeni in vsled tega krivični? Morda je pa vse, kar smo doslej povedali, le uvod, kateremu slede gotova koristna in rešilna dejstva? Kar smo čuli doslej, res ni bilo veliko in tudi ni dalo slutiti, da pride še kaj pravega. Ali bodimo lojalni, pa poslušajmo, kaj da nam pove še.

„Če izpolnita ta dva koraka — pravi poljedelsko ministrstvo — pričakovanje, tedaj privreda v t. ku nemnogih let znatno pomnoži živine, za katero bo vsled sistematičnega pospeševanja planinskega gospodarstva in setve dovolj krme.“

Torej dobro. Poljedelsko ministrstvo pričakuje, da bo varovanje in nakup telet uspešen. Kaj pa če se njegovo pričakovanje ne izpolni? Saj govori vladna okrožnica sama pogojno. Vsakemu „če“ pa lahko sledi „da“ ali pa tu i „ne“. In v najboljšem slučaju gre tu za pomoč, ki pride šele po letih, ministrstvo pravi sicer, da po kratkih letih, ali tudi ta kratkost ima pomen samo z vladnega stališča. V dveh letih se tista teleta, ki jih poljedelsko ministrstvo namerava — kdovekdaj — nakupiti, še ne bodo jedla. In lačnemu je vsako leto daljše kakor pa sitemu.

Toda gospodje v poljedelski filijalki — glavni poljedelski urad v Avstriji je namreč znana Hohenblumova agrarna centrala — imajo vendarle še eno tolažbo za prebivalstvo. Če se bo klalo manj telet kakor doslej, bo do tistega časa, ko se zrede še manj mesa kakor sedaj. In zato imajo pomagati prešiči.

„V prvi vrsti — pravi vlada — je primerna reja in pitanje prešičev, ker daje najhitreje pričakovani uspeh in trgu potrebno in priljubljeno živilo. Poljedelsko ministrstvo je torej uvedlo akcijo — kakor se vidi, „uvaja“ to ministrstvo same akcije — ki ima namen, da se kmalu ustanovi večje število svinjerejskih zavodov po najnovejših in najbolj smotrenih zgledih.“

Vsaka akcija poljedelskega ministrstva ima namen. Hvalabogu, da ne uvaja akcij brez namena. Ali to so doslej vse same besede, dejanja ne vidimo prav nobenega. Za široke kroge ni zelo interesantno, če so našli ministrski organi najboljšo svinjerejo v Slezvigu ali v Hannoveru; to so strokovne naloge tega ministrstva, ki jih ima izpolnjevati in s katerimi se mu ni prav nič bahati. Da študira poljedelske in živinorejske razmere, se razume samo po sebi in sredstev za to nalogo ima dovolj. Če niti te naloge ne bi izpolnjevalo, bi bilo bolje, da se sploh odpravi.

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Mati je vzdihnila, popravila ovratnik svojega jopiča, ki ji je davil grlo; bridko ji je bilo okolo srca, ali ta bridkost je bila suha kakor prah razbeljenega dne.

— Stopaj! — je zamrmral voznik in mahal z vajeti po konju. Krivonog človek nedolčnih let, z redkimi, obledelimi lasmi na glavi in po obrazu, z brezbarvnimi očmi. Zibaje se z ene na drugo stran je stopal poleg voza in očitno je bilo, da mu je vseeno, kam — na levo ali na desno.

— Stopaj! — je govoril z brezbarvnim glasom in smešno premetaval svoje krive noge v težkih čevljih s prisušenim blatom. Mati se je ozrla naokolo. Na polju je bilo prazno kakor v duši...

Konj je žalostno stresal glavo, upiral krepko svoje noge v globoki, od solca razbeljen pesek, ki je bilo tiho. Slabo namazan razbiti voz je škripal, in vsi ti glasovi s prahom vred so se izgubljali v ozadju...

Nikolaj Ivanovič je živel kraj mesta, v pusti ulici, v majhnem zelenem prizidku k dvonadstropni, stari, temni hiši. Pred prizidkom je bil gost plot in v okna treh izb so sveže in prijazno gledale veje španskega bezga, akacij, srebrno listje mladih topol. V izbah je bilo tiho, čisto, po tleh so se molče plazile sence, ob stenah so se vlekle police, tesno obložene s knjigami, portreti strogih, resnih ljudi.

Namesto da bi se to klasično ministrstvo postavljalo s svojim znanjem, bi storilo bolje, da se pošteno potrkna na prsi. Vse to, kar zdaj v svojih dolgovernih in dolgočasnih člankih obljubljuje, bi bilo moralo že davno izpolniti, če bi bilo kaj vredno. To res ni zasluga, da hoče v bodočnosti popravljati stare grehe, zaradi katerih trpi prebivalstvo.

S svojim člankom, ki naj bi bil po mnenju agrarnega ministrstva slavošpev, le obtožuje svojo dosedanje nemarnost. Vpričo vseh teh lepih besed za bodočnost se sme vendar ponižno vprašati, kaj je to slavno ministrstvo počelo doslej? Če je šele zdaj spoznalo, da je domače živine premalo, tedaj je bilo slepo. Če je že davno vedelo, da je tako, pa ni ničesar storilo, tedaj je vedoma zanemarjalo svojo dolžnost. Ali kako naj bi bilo drugače pri ministrih, ki niso znali nič drugega, kakor vihreti svojo zeleno zastavo, kar se pravi po domače brez obzira na interese prebivalstva podpirati profitarstvo veleposestnikov.

Sedanja akcija poljedelskega ministrstva bi bila kaj vredna, če bi se izvršila pred desetimi leti. Zdaj pa je že skoraj tako kakor da bi po toči zvonili. Pri vsem tem pa je visoka vlada pozabila na glavno reč. Ljudstvo ne vprašuje le, kaj bo takrat, ko se bodo zredila doslej še ne nakupljena in morda še ne porojena teleta, ampak vedeti hoče, na kakšen način naj sedaj pride do prepotrebne hrane.

Na to ne daje vlada nobenega odgovora. Oziroma — pardon! — odgovarja, da naj ljudstvo za nekaj časa še bolj stisne jermen, ker bo zdaj tudi manj telet v klavninah. Če hoče nadomestiti teleta s prašiči, bo tudi za to treba nekaj časa, ker pujski ne rastejo kakor alojni cvet. In če bi se res posrečila prešičja akcija in če ne bi bilo v Avstriji nobenega uradnega šimla in če bi zavodi za svinjerejo zrastle kakor gobe iz tal in če bi se izpolnilo še deset drugih „če“, tedaj bi bili spomlad morda tam, kjer smo zdaj, oziroma bi imeli toliko svinjine, kolikor je zdaj teletine.

Ali mi imamo že sedaj premalo mesa. To je vzrok sedanjega stradanja in zoper to bolezen ni druge medicine kakor uvoz. Ljudstvo potrebuje mesa. Avstrija ga nima, Amerika ga ima in ga ponuja. Problem je tako enostaven, da ne more biti bolj. Če je dovoljeno importirati francoske in portugalske farje in nune, katerih živ krst ne potrebuje, mora biti dovoljeno importirati meso, ki ga ljudstvo zahteva. Hic Rhodus, hic salta — domine Gautsch!

Sodrug! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita „Zarjo“.

— Ali vam bo udobno tu? — je vprašal Nikolaj in peljal mater v neveliko izbo z enim oknom na ograjo, z drugim na dvorišče, s travo obraščeno. In tudi v tej izbi so bile vse stene zadelane z omarami in policami knjig.

— Raje bi bila v kuhinji! — je dejala mati. — Kuhinja je svetla, čista...

Zdelo se ji je, kakor da bi se bil prestrašil. Ko pa ji je nerodno in v vidni zadregi odgovorjal in se je ona udala — se je naenkrat razveselil.

V vseh treh sobah je bil čuden zrak — lahko in prijetno je bilo dihati, a glas je človek nehoti potišil, da ne bi zmotil ljudi, ki so nepremično zrl s sten, v njihovem tišem razmišljanju.

— Cvetlice je treba zaliti! — je dejala mati potipavši prst v lončiki.

— Da, da! — je dejal gospodar zavedajoč se svoje krivde. — Veste, raj imam cvetlice, a ni kedaj ukvarjati se z njimi...

Opazovala ga je in se prepričala, da stopa Nikolaj tudi v svojem udobnem stanovanju oprezno in potih, tuj vsemu, kar ga obdaja. Svoj obraz je približal predmetu, ki ga je gledal in popravljal očala s tenkimi prsti desnice je pomežikoval in bilo je, kakor da bi se s tihim vprašanjem obračal do predmeta, ki ga je zanimal. Časih je vzel kako stvar — statueto ali kaj drugega v roke in jo skrbno otipaval z očmi. Bilo je, kakor da bi bil z materjo prvkrat stopil v izbo in da mu je, kakor njej, vse tuje in neznano. Mati se je v teh izbah kmalu udomačila. Spremljala je Nikolaja, zapomnila

Na vislice!

Chicago, začetkom avgusta.

Huronski krik se razlega po kapitalističnem časopisju od atlantičnega do velikega oceana. Razprava proti bratoma Mc. Namara se približuje in bestije sopihajo kakor divja zver v gozdu, preden zaseka zobe in kremplje v žile in mišice svojega plena.

Brata Mc. Namara smatra namreč kapitalizem te „svobodne dežele“ za dober plen in pošastno se reži proti vsakemu, kdor bi mu hotel izpuliti smrti posvečeni žrtvi iz tac.

Brata Mc. Namara morata viseti, ne le zato, da izgine dvoje socialistov, ki ju sovražijo dolarski kralji kakor zlodej kadilo, ampak še bolj zato, da bi delavsko gibanje dobilo udarec, od katerega po mnenju besnih hujškadev nikdar več ne okreva.

Čitatelji „Zarje“ vedo iz naših poročil, zakaj da gre. Povedali smo že, da se je skovala velika kapitalistična zarota, ki je na dlako podobna oni v znanem Haywoodovem slučaju. Zarota, ki ima v prvi vrsti namen zadeti železarsko stavbno unijo, pri kateri je J. J. Mc. Namara tajnik in potem delavsko organizacijo sploh. Zarota je tako peklenskega značaja, da more človek že dolgo živeti v tej blaženi Ameriki, če hoče sploh razumeti, da je mogoče kaj takega. Zasnovana je po diabolnem, do najdrobnejših posameznosti premišljenem načrtu. Camorra, Maffia in podobne banditske družbe v južni Italiji pa tudi niso mogle rabiti bolj brezvestnih sredstev kakor jih rabijo člani „najuglednejše“ s svojim zlatom gospodujoče družbe v Ameriki.

Da je eksplozija v tiskarni „Los Angeles Times“ zahtevala 21 človeških žrtv, ne dela kapitalističnim zarotnikom nobenih skrbi. Sicer — tega bi bili že vajeni. Kaj pa je v Ameriki kapitalistom vredno človeško življenje? Pa še celo v zapadnih državah, ko ga celo v naših „visoko civiliziranih“ deželah na vzhodu ne cenijo za nič. Ali raziskava, ki jo kljub vsem naravnim težavam in oviram od strani kapitalistov in oblasti vodi delavstvo s pomočjo svojih zastopnikov, dokazuje jasno kakor beli dan in vsako uro jasneje, da je bila eksplozija naročeno delo. Naročili pa je niso delavski voditelji, temveč kalifornijski kapitalisti. Dognano je, da je pravi duševni oče peklenskega zarotniškega načrta lastnik lista in tiskarne „Los Angeles Times“, Harrison Gray Otis sam. In to ni, da bi človek ravno strmel. Harrison Gray Otis spada med najbolj zagrizene sovražnike — ne nasprotnike, ampak prav sovražnike — delavstva in vsakega delavskega gibanja ter politični vodja najbolj nazadnjaških in brutalnih kapitalistov. Organi, ki v službi obrambe zbirajo dokazilni mate-

si, kje stoji kaj, izpraševala ga o njegovem redu; odgovorjal je kakor človek, ki ve, da dela vse narobe, pa ne more drugače.

Zalivši cvetlice in uredivši note, razmetane po pianinu, je pogledala samovar in pripomnila:

— Treba ga bo očistiti...

S prsti je šinil preko motne kovine, približal prst nosu in ga resno ogledoval. Mati se je prijazno zasmejala.

Ko je legla spat in premišljevala o mino-lem dnevu, je začudeno dvignila glavo z blazine in se ozirala naokolo. Prvikrat v svojem življenju je bila v hiši tujega človeka, a to je ni nič motilo. Misli je skrbno na Nikolaja in čutila jasno željo, da uredi vse udobno in da vloži nekaj prijaznega in toplega v njegovo življenje. Genila jo je njegova neokretnost, njegova smešna negotovost, nevednost v najnavadnejših rečeh in otroška modrost v njegovih svetlih očeh. Potem se je njena misel trdovratno vstavila pri sinu, in pred njo se je zopet razgrnil ves prvi maj, odet v nove barve, z novim pomenom. In gorje tega dne je bilo prav posebno; glave ni upogibalo k zemlji, kakor top udarec s pestjo, a srce je klalo z mnogimi zbadljaji, dramilo v njem tiho jezo in vzravnavalo upognjen hrbet.

— Otroci gredo po svetu... — si je mislila in poslušala neznahe glasove mestnega nočnega življenja. Skozi odprto okno so polzeli, šumeli v listju, prihajali vsi utrujeni iz daljave in tiho umirali v izbi.

rial in so bili zadnje mesece neprenehoma za petami kapitalističnim zarotnikom. Izjavljajo da ni nobenega dvoma več o Otisovem banditskem načelnstvu.

Delavstvu je bilo takoj jasno, da bodo kapitalisti poizkusili nastopiti s krivimi pričami. To je v tej deželi že stara navada. Zato se je tudi pobrigalo, da zve, kaj je s temi pričami. In dognalo se je, da je tisti Ortie Mc. Manigal, ki bo nastopil kot glavna priča proti bratoma Mc. Namara, napol blazen človek. Sam njegov stric George Behm iz Portage v Wisconsinu, ki ga pozna že od njegovega 16. leta izjavlja, da ni bil nikdar normalen. Na izpovedbah te glavne priče pa sloni vsa obtožba.

Socialistični „Appeal to Reason“ ima o sedanjem položaju sledeče poročilo:

„Sodnik Walter Bordwell je določil pričetek obravnave proti James B. in John J. Mc. Namari na dan 10. oktobra t. l.“

Odvetniki na strani tožiteljstva in Burnsovi detektivki se dan za dnem posmehujejo Mc. Namarinim odvetnikom. Nepristranski navoženiki zadnjih deset dni v sodni dvorani so izjavili, da še niso nikdar videli tako pristranskega nastopa od sodnikov strani kakor v tem slučaju. V Moyer-Haywoodovem procesu je sodnik Wood ves čas zavzemal nevtrarno stališče. Sodnik Bordwell je pa odkrito na strani tožiteljstva. V mnogih svojih odlokih nastopa naravnost brutalno. Bordwell zastopa ne samo zloglasne Merchants' & Manufacturers' Ass'n., temveč je tudi gorak prijatelj še bolj zloglasnega Otisa, lastnika lista „Times“. Ta sodnik se javno ponaša, da je potomec neke aristokratske rodbine iz Anglije, katere se je naselila v južni Kaliforniji. Pred vsem pa sodnik Bordwell sovraži Irce. (In brata Mc. Namara sta irskega rodu!) Irce sovraži še bolj kakor delavce. In ta tiranski sodnik, ki misli, da je en angleški aristokrat več vreden kakor vse ameriško ljudstvo, je sedaj našel priliko, da se znese. Ni čuda, da je zagovornišvo v skrbeh, ne zaradi tega, da bi bila brata Mc. Namara kriva obdolženih zločinov, ali da ima tožiteljstvo kakšne dokaze, temveč zato, ker sodnik in distriktni pravdnik absolutno vladata v sodni dvorani kakor dva carja in odločujeta o vseh stvareh kar po svoje ne oziraje se na zakon, justico ali na humaniteto.

Zagovornišvo polaga vso svojo moč na ogromne mase ljudstva, v svesti si, da mora barbarsko prakticiranje tožiteljstva prenehati, ako se ljudstvo odzove v silnem protestu! Sodnik Bordwell seveda naglašja, da njegovo sodišče ne bo niti najmanj omajalo, četudi protestira 20 milijonov ljudi. Burnsovi detektivki se odkrito posmehujejo, češ da mora priti nekaj drugega kakor pa Debsovi članki in socialistični veter, da bi preprečili Mc. Namarino

Zjutraj zarana je omila samovar, ga pripravila, zbrala posodo in v kuhinji sede pričakovala, kdaj da se zbudi Nikolaj. Začul se je njegov kašelj, in vstopil je k durim, podpirajoč z eno roko očala in z drugo pokrivajoč grlo. Odgovorivši na njegov pozdrav je odnesla samovar v izbo.

Pri čaju ji je pripovedoval:

— Pri deželni upravi se pečam z jako žalostnim delom — opazujem, kako propadajo naši kmetje...

Nasmehnil se je in ponovil:

— Samo — opazujem! Ljudje stradajo, od gladi ubiti legajo predčasno v grob, rode se jim šibki otroci, ki cepajo, kakor muhe jeseni... vse to vemo, poznamo vzroke te bede... za raziskavanje vzrokov prejemamo plačo... A ne zgodi se nič...

— Ali ste vi — študent? — ga je vprašala mati.

— Ne, vaški učitelj sem bil... Moj oče je bil ravnatelj tovarne v Vjaki, a jaz sem šel za učitelja. Na deželi sem začel kmetom razdajati knjžice, in zato so me posadili v ječo. Po prestani kazni sem bil pomočnik v knjigo-tržnici, in ker sem bil nepreviden, so me zopet vtaknili v ječo, potem pa so me izgnali v arhangeljsko gubernijo... Tam sem imel sitnosti z guvernerjem, pa so me poslali v vasico ob Belem morju, kjer sem preživel pet let.

Njegove besede so zvenele v svetli, solnčni izbi mirno in enakomerno.

(Dalje.)

smrt na vešalih. To torej dokazuje, da imajo kapitalistični zarotniki že vse pripravljeno: Kupljene priče, kupljeno poroto, kupljenega sodnika in rablja z vrvice. Toda počakajmo — delavsko ljudstvo bo imelo zadnjo besedo.“

NOVICE.

*** Praška madame Humbert.** Preteklo soboto je prišla policija na sled sleparski aferi 33 letne stotnikove hčerke Helene Seitz, ki je hotela težkobolnega veleposestnika dr. Janowskega iz Trpomjevov pri Slanemu oslepiti za nič manj kakor 250.000 kron. 27. julija je prejel praški notar dr. Bakowsky pismo s podpisom dr. Janowskega, v katerem ga prosi, da mu uredi neko jako diskretno zadevo. Pravi namreč, da ima iz mladih let na vesti greh, katerega plod je nezakonska hčerka Zdenka Skalova (in da ji hoče zagotoviti dobro bodočnost. Ker je sam bolan, a njegovi sorodniki bi bili temu skrajno neprijazni, prosi notarija, da mu pomaga pri transakciji in naj v z a m e 250 000 k r o n h i p o t e k a r n e g a p o s o j i l a n a n j e g o v a p o s e s t v a. To svoto naj v svoji pisarni izplača gospodični Zdenki Skalovi, ki se bo v kratkem tamkaj oglasila. Obenem mu je poslal pooblastilo za to transakcijo. Čez nekaj dni se oglasi dozdevna Zdenka Skalova. Doktor Bakowsky pošlje v najboljši veri, da je pismo nedvomno prišlo od dr. Janowskega, na Češko hranilnico pismo, da izposluje to posojilo. Hranilnica pošlje precejvalno komisijo na posestvo dr. Janowskega. Opravljala je po zaščitvanju pisma precej diskretno, vendar se ni mogla izogniti osebnemu sestanku z bolnim dr. Janowskim. Zadnji je bil tiste dni silno bolehen in ni vedel prav nič, za kaj pravzaprav gre. Da ga ne bi predolgo nadlegovali in razburjali, je odgovarjal na vsa vprašanja komisije kratkoma „da“ in „ne“. Do tukaj je bila stvar srečno izpeljana in komisija se je z zadovoljstvom vrnila, da izposluje likvidacijo 250.000 kron. Za končno ureditev je bilo treba le še davčnega izvlečka o premoženju dr. Janowskega, ki bi ga moral notar preskrbeti. Obvestil je o tem Zdenko Skalovo, ki se je takoj ponudila, da sama prikrbi ta davčni izvleček in je poslala v ta namen postreška v davčni urad v Slanem. — Ta se je pa vrnil brez uspeha. rekoč, da brez pooblastila dr. Janowskega ne dajo davčnega izvlečka. Nato mu izroči Zdenka Skalova ponarejeno pooblastilo in ga pošlje ponovno na davčni urad v Slanem. Uradniku se pa to dozdevalo sumljivo in je obvestil o stvari dr. Janowskega. Temu so se zdaj odprle oči, kaj je pravzaprav na stvari in je poveril praškemu ritmistrju Kohlu varstvo svojih interesov. Po točnem opisu so Skalovo hitro zasledili v Žižkovu v osebi Helene Seitz, ki je pred sodnijo po dolgotrajnem tajanju končno le priznala svoje dejanje. — Pravkar poročajo, da je preiskava proti goljufiji Heleni Seitz zadnje dni dobila n o v s m e r. V torek so zaprli njene pomagatelje rezervnega častnika in bivšega pravnikar Ivana Seipta, njegovo ženo Marijo in njegovo ljubico sobarico Salzer, na katere pada sum, da so ji pri ponarejanju listin pomagali. Seipt je posestnik dveh hiš in kamuoloma in je zelo zadolžen. Helena Seitz je skupno z Seiptom ponarejala menice na škodo lekarnika Zoula v znesku 20.000 kron. Ponarejene menice sta izdala v majnih komadih, a ko je bilo treba plačati sta našla vse polno izgovorov tako, da so šle zadnji čas prišli na sled goljufiji. Od dobljene svote je obdržala Seitz 14.000 kron, ostalo je izročila svojemu pomočniku Seiptu, s katerim sta se zelo razkošno zabavala. Pri vseh so našli samo 300 kron gotovine.

*** Smrt treh turistov na Pirgasu.** Pretekli teden je napravilo več letovičarjev izlet iz Micheldorfa na Veliki Pirgas. Med potjo so se pa trije izletniki 26 letni suplent Ludvik Forbelski iz Welsa, 21 letna Hilda Brunner, hči tvorniškega ravnatelja in 22 letna hči dunajskega poštnega nadkontrolorja, ločili od ostale družbe, da bi po krajši poti čez severno steno Velikega Pirgasa prišli na vrh. Bili so vsi v navadni mestni opravi brez turistiških čevljev, ker jih do večera ni bilo nazaj v Micheldorf so ostali izletniki takoj o tem obvestili rešilno postajo v Špitalu. Le ta jih je takoj odšla iskat in je našla gospodično Hildo Brunner ubito na južni steni Pirgasa. Ostalih dveh izletnikov dosedaj še niso mogli najti.

*** Povođenj na Tirolskem.** Na severnem Tirolskem, se je pred nekaj dnevi utrgalo več težkih oblakov in je voda med Francensfestom in Mittenwaldom odtrgala in odnesla tri mostove; promet z vozovi je vsled tega nemogoč. V Otztalu je reka Aha tako narasla kakor l. 1848., ko je prodrlo jezero. V Tumpenu, Umhausenu itd. je več hiš pod vodo. Voda je razlita čez celo dolino in nosi seboj mnogo lesa, oken in razdejanih mostov. Poštni promet so morali ustaviti.

*** Drag prestolonaslednik.** Monarhija je draga reč. V absolutnični monarhiji „prijateljstvo“ vladarja ogromna zemljišča, v ustavnih monarhijah dobivajo kolosalne civilne liste, princem se dajejo mastne apanaže, pa jim vendar ni treba, da bi svoje posebne izdatke

pokrivali iz teh dohodkov. Zdaj potuje turški prestolonaslednik (potolazite se, gosp. Luschan!) na Nemško, da si ogleda ondotne vojaške razmere. Turška vlada je določila za to potovanje posebnih 1500 funtov (33.000 kron), dasi ima sultanova rodbina bajeslovna bogastva, ki so ji ostala še iz dobe absolutizma, dasi plačuje država sultanu več milijonov civilne liste in dasi imajo principi skoraj ravno toliko apanaže. Tako razsipavajo države denar, kadar gre za cesarske sinove. Glavno je, da gre cesarjev sin na lust-rjenje na ljudski račun. To je morala „izvoljenih.“

*** Ukradena Gioconda.** Glasovita slika Leonardo de Vinci „Gioconda“, bolj znana pod imenom „Monna Lisa“, je bila predvčerajšnjem na skrivnosten način ukradena iz pariškega Luvra. Pazniki so naenkrat opazili, da ni slike v okvirju. Takoj so se zaprli vsi izhodi in preiskali obiskovalci muzeja, a brez uspeha. Ker so imeli nekateri fotografi dovoljenje, da kopirajo sliko, so mislili, da jo je kdo izmed teh vzel s seboj domov. Tudi to upanje se ni izpolnilo. Policija se še tolaži, da ni mogel „pravi tat“ ukrasti slike, ki je tako znana, da je ne bi bilo mogoče spečati, pa misli, da jo je ukradel kak premeten častnikar ki je hotel pokazati, kako zanikna je pažnja v Luvru. Ta tolažba že zelo kopni, ker bi se bil tak šalivec pač že zgabil s svojim uspehom. Čuli so baje dva zidarja, ki sta se pogovarjala, kako je mogoče, da je tako popackano platno več vredno kakor glavi zgoditek v milionski loteriji. Tudi ta dva zidarja iščejo, ali policija ni prav prepričana o tej povesti. V poslanski zbornici so interpelirali o senzacionalni tatvini, o kateri govori ves Pariz.

*** Važna iznajdba na brzojavnem stroju.** Iz Berlina poročajo, da dela državni poštni urad ravnokar poskuse z imenitno iznajdbo. Gre za prenašanje brzojavnih znakov na velike razdalje. Naprava se imenuje mikro-telegraf in jo mora vsak telegraf uporabljati. S porabo slabih tokov, ki tečejo pri vsprejemni postaji, je mogoče spraviti v delovanje zelo občutljivo napravo, ki ne potrebuje posebno velike energije. Vsled tega je treba oddajalni postaji le toliko energije, da spravijo v delovanje sprejemno napravo.

*** Beg iz Sibirijske.** Anarhistka Marija Školnik, ki je izvršila meseca januarja l. 1908. atentat na gubernatorja Hrostopa v Černogivu in bila obsojena na dosmrtno prisilno delo v Sibiriji, je pobegnila iz ječe. Omogočila ji je beg baje socialnerevolucionarna stranka, ki je ustanovila poseben odsek, da pomaga političnim zločincem uteči.

Ljubljana in Kranjsko.

— Včerajšnje „Zarje“ nam je blagovolila božja previdnost, posebljena v gospodu Luschanu, po božji neprevidezosti prvem državnem pravdniku v Ljubljani, zopet konfiscirati. Njegov rdeči svinčnik — če ne uraduje morda rajši z modrim — nam je iztrgal iz članka „Schönaichovi prijatelji“ 28 vrst. „Grazer Volksblatt“ sme pisati o Schönaichovi krizi in o prestolonaslednikovem stališču. „Magyar Hirnap“ sme poročati o nasprotjih med vojaškimi prvaki in nadvojvodi. Samo „Zarja“ ne sme med klerikalnim graškim in madjarskim oficijoznim listom povedati ravno tega, kar sta v bistvu povedala oba. Doživeli smo že nekoliko čudnih konfiskacij od gospoda Luschan, ali tako nelogične, nedosledne, samo sebe pobijajoče še nobene ne. Konfiskacijska praksa gospoda Luschan je postala bolj nevarna kakor ves zastareli in reakcionarni tiskovni zakon.

— Ali je Avstrija napredna država? Gospod Luschan bo gotovo z vsem aplombom svojega c. kr. patriotizma potrdil, da je. Pa ni res. Ne more biti res, dokler so Luschan njeni pravdniki. Priporočali bi temu gospodu, da čita malo liste s Hrvaškega in — iz Turškega. Kakor poznamo zdaj njegovo duševno razpoloženje, ne bo to za njegove živce prijetna zabava. Ali koristno bo. Na Hrvaškem vlada Tomašič pod patronanco Khuen Heder-varya in o obeh je znano, da nista nikakršna Gladstona, ali Luschan bo obhajala kurja polt, če bo čital hrvaške opozicionalne liste, ki izhajajo — nezaplenjeni. O ogrskih listih sploh ne govorimo ne. Celo v l a d n o ogrsko časopisje je od nekdanj prepričano, da se sme resnica poročati in komentirati, pa naj se tiče Petra ali Pavla in Luschan bi zbolel, če bi čital vse, kar se nekonscificirano v Budimpešti piše ob sedanjih krizi. Toda Turčija! Za turško časopisje so še vedno merodajna vojna sodišča. Človek bi mislil, da noben civilni jurist ne more biti bolj reakcionaren in strog kakor oficirji. Ali turški vojaški sodniki naj se skrijejo. Kar se pri njih svobodno piše, to bi gospodu Luschanu povzročilo kap. Zato naj vendar rajši ne čita listov iz Turčije. Kajti za njegove policijske živce je Turčija za tisoč odstotkov preveč svobodna.

— Z novim državnim pravdnikom je Ljubljana res napravila profit. Konfiskacije, ki si jih špota ta gospod, so že take, da se mora človek prijemati ob njih za glavo, dočim bi seveda veliko rajši storil to uslugo gospodu cenzorju. Pri vsem tem si gospod Luschan

menda še domišlja, da je modern človek. Če bi njegove konfiskacije razodevale samo policijske močgane, bi se človek še potolažil. Uniforme in toge učinkujejo na duševni razvoj marsikaterega človeka tako, da otrpnejo vse lastnosti razun argusovskih. Ali kar se sme zahtevati tudi od državnega pravdnika, je to, da je v njegovem delovanju vsaj kosček logike, razuma in doslednosti. Gospod Luschan pa naj nam blagovoli verjeti, da prekucuje kozolce in da uganja nezmislivosti. Gospod Luschan je bil morda dober na mestu, na katerem je bil prej, za samostalno delovanje prvega državnega pravdnika mu pa absolutno primanjkuje sposobnosti. Z včerajšnjo konfiskacijo „Zarje“ nam ni dokazal nič drugega kakor da ne razume, kar čita, ali pa da od minute do minute ne ve kaj dela. Če misli gospod Luschan, da služi s svojimi nerazumljivimi konfiskacijami instituciji, katero zastopa, tedaj bi mu svetovali, naj se čim hitreje ozre za drugo službo. Naša navada ni bila nikdar napadati kakšnega funkcionarja zaradi funkcije; ki jo opravlja, ali če uganja gospod Luschan take neslanosti, kakršne opazujemo že dalje časa, tedaj naj se ne čudi, če se bomo z njim bavili no njegovih zaslugah in po njegovi zaslugi. Če pa hoče dober svet mu dajemo tega, da naj sleče togo z rdečimi obšivkami, ker je za izvrševanje z državnim pravdništvom združene politične naloge enostavno nesposoben. To se pravi po nemško: Unfähig.

— Prestolonaslednik in njegova so-
proga je bil naslov članka, ki ga je samostojni gospod Luschan zadnji teden konfisciral v nekem ljubljanskem dnevniku. Koliko sode o mogočem in nemogočem, o pripustnem in nepripustnem ima ta gospod Luschan, spoznavamo, če vzamemo včerajšnjo „Sočo“ v roki ima ta članek, ne da bi se bilo zdelo goriskemu kolegi modrega gospoda Luschan potrebo ertiti iz tega članka le eno besedo, notabene v času, ko so v Gorici tudi že morali vedeti o Luschanovem vojaškem činu. Preden je prišel tisti članek v Ljubljano, je bil že natisnjen v tržaški „Edinosti“. V Trstu, Gorici, Pulju so bili od nekdanj v vseh rečeh, ki se tičejo cesarske hiše, skrajno rigorozni, ker straši v ondotnih uradih od nekdanj iredenta. Pa se vendar primorskim cenzorjem ni zdelo nevarno, kar je spravilo gospodu Luschanu lase po konci kakor jelke na hribu. Po tem primeru lahko občinstvo presodi, v kakšnih razmerah morajo časnikarji v Ljubljani izvrševati svoj poklic, odkar vodi cenzorski svinčnik Luschanova nesposobnost.

— Ali bi nam znal gospod Luschan povedati, kako je ime sedanjemu avstrijskemu cesarju? Nam se zdi, da Franc Jožef I. Gospod Luschan menda tega ne ve popolnoma natančno. Ali bi gospod Luschan vedel, koliko cesarjev vlada sočasno v Avstriji? Mislimo, da ne. Gospod Luschan menda tudi tega ne ve čisto natančno.

— Ali poznate gospod Luschan sploh avstrijsko ustavo? Dvomimo prav močno. Če bi moral danes delati izpite, bi v tej točki gotovo padel. Zakaj če bi poznal ustavo, tedaj bi kot zastopnik države, implicite kot zastopnik ustave, moral — tudi če bi imel osebno tisočkrat drugačne nazore — braniti ustavo in ex officio podpirati vsako stremljenje, ki gre za obrambo ustave, tiste ustave, ki pozna kot zakonodajne faktorje parlament in cesarja, pa nikogar drugega ne. Razumete, plemeniti gospod Luschan? Parlament in cesarja. Studirajte to pridno, ker vam je to znanje potrebno, a do slej ga nimate, ali pa ste ga že izgubili.

— Klerikalna sleparska matematika. Pišejo nam z dežele: Katoliški „Slovenec“, katerega bi moral človek po njegovem samozavestnem nastopu v deželnih zadevah kranjskih smatrati za oficioelno glasilo kranjskega deželnega odbora, bi storil javnosti veliko uslugo, če bi povedal na kakšen način je kranjski deželni odbor določil za izboljšanje pašnikov in planin 248.600 kron. Očividno je „Slovenec“ jako dobro poučen o sklepih deželnega odbora. Ako se pomisli, da je na Kranjskem poleg klerikalne stranke še nekoliko drugih političnih strank in poleg „Slovenca“ še nekoliko drugih političnih listov, bi pač interesi javnosti, če že nič drugega, zahtevali, da bi deželni odbor take važne sklepe naznanjal tudi drugim listom in da bi jih tako zvedeli vsi prizadeti krogi. Zakaj gospodje v deželnem dvorcu na ljubljanskem Kongresnem trgu so doslej nemara še vendar odbor dežele Kranjske, ne pa odbor klerikalne stranke. Posebno važne bi bile take objave, ker bi še le tedaj interesirani krogi vedeli, pri čem da so. Na „Slovenčeva“ poročila se je namreč težko zanašati. Evo zakaj. V pondeljek je napisal „Slovenec“ v neki notici sledeči odstavek:

... S. L. S. skrbi tudi za izboljšanje pašnikov in planin in pravkar je deželni odbor določil 248.000 kron. Tako S. L. S. dela zg. blagostanje vsega ljudstva. liberalci in socialni demokratje pa le kričijo in potpežljivi papir mažejo ...

Čitajoč to notico mora vsakdo misliti, da je deželni odbor — mimogrede: Ali je deželni odbor Slov. Lj. stranka? — dovolil 248000 kron iz svojih sredstev. To pa je vendar ponekod čudno, ker se ne vjema s podatki „Slo-

venca“ samega. Isti list piše namreč v nekem drugem članku, da bodo za izboljšanje planit prispevali 50 odstotkov država, 15 odstotkov dežela in 25 odstotkov upravičenci. Petnajst odstotkov od 248.000 kron še nikoli ni bile 248.000 kron, ampak če znamo prav računati, le 37.200 kron. Razlika je toraj precejšnja. Ako pa je v klerikalni matematiki tako velika umetnost, da zna izravnavati take difference, tedaj seveda bomo morali pokopati vse, kar smo se v šoli naučili. Najbrže pa to ne bo noben čudež matematike, ampak samo en „Slovenec“ šviudl več.

J. S.
— Pojasnite, gospodje klerikalci!
Ko je „Slovenec“ zadnji čas postal zopet izredno pobalinski in kričav, smo dejali, da se v klerikalnih skroviščih gotovo pripravlja kakšna nova politična lumparija. Klerikalno sleparjenje z argentinskim mesom je bilo že nekaj takega. Drugo je pripravljanje Šusteršičeve armade na pohod v vladni tabori, ki je tembolj gotov, čimbolj ga lažnivci iz Katoliške Tiskarne taji. Ali povrh tega imajo svetniški klerikavzarji menda še nekoliko „patriotičnih“ in „ljudstvom koristnih“ kšeftov, od katerih bi radi odvrnili pozornost. Včerajšnji „S. N.“ pripoveduje, da je „Gospodarska zveza“, ki je klerikalna od pete do temena, sklenila z neko trdno pogodbo, da ji dobavi letos 1000 vagonov senu za izvoz na Bavarsko. To je seveda kupčija. Mogoče da se „Slovenec“ še danes celo pobaha z njo in poizkusi kmetom dopovedati, da je tudi to le v njihovem interesu, češ kako dobro bodo s pomočjo „Gospodarske zveze“ lahko prodali mrvo. Ker je vsa „Slovenčeva“ morala ligvorjanska, je že pričakovati kaj takega in zato je treba pravočasno pribiti, da bi bil vsak tak poizkus sleparija. Zakaj če je klerikalcem na tem, da pospešujejo živinorejo, kar „Slovenec“ vsak dan prisega, tedaj bi morali skrbeti, da pride več krme v deželo, ne pa da se izvaža iz dežele. Če pa hočejo klerikalci delati profite s senom, tedaj prisegajo po krivem, kadar govorijo o pospeševanju živinoreje. Ali naj že sleparija moli roge na to ali na ono stran, kmetu je na vsak način škodljiva. Če bo letos prodal mrvo, je spomlad ni bo imel. Tedaj bo moral kupovati krmo draže nego jo je prodal, ali pa — in to bo zadelo najbolj male kmete — prodati tistih par glav živine, ki jih rabi za delo, za gnoj, za mleko, skratka pri svoji hiši. To ne bo prvi slučaj: pomanjkanje krme je imelo vselej take posledice in jih bo imelo, dokler ne bodo znali klerikalci delati čudežev. Če je torej informacija „S. N.“ pravilna, tedaj je te kupčija, ki udari kakor suša in povodenj tistega kmeta na katerega se klerikalci vedno sklicujejo, kadar odirajo delavsko ljudstvo in mestno prebivalstvo.

— O kupčiji „Gospodarske zveze“ z mrvo ve „Slovenski Narod“ še povedati, da je „Gospodarska Zveza“ prevzela dobavo senu po 5 K 50 vin. za meterski stot. To je že po današnjem stanju cen efektivna izguba, kajti sedaj je seno po krono pri stotu dražje. Da bo cena na trgu padla, ni upati. Torej je same dvoje mogoče. Ali se najde na Kranjskem toliko nevednih kmetov, ki se bodo dali od „Gospodarske Zveze“ obrnati, ali pa izvrši „Gospodarska Zveza“ krasno kupčijo z velikansko izgubo. Potem pa nastane vprašanje, kdo bo to plačeval? „Gospodarska Zveza“ je klerikalna zavod, deželni odbor je v klerikalnih rokah, v deželnem zboru je klerikalna večina. To se pravi: Pozor! Lahko se zgodi zopet kaj podobnega kakor s vseučiliškim fondom. Če bodo klerikalci nadaljevali take lepe kupčije, privedejo deželo neizogibno do katastrofe.

— Člane „Vzajemnosti“ za kolodvorski okraj vabimo na važen sestanek, ki bo v četrtek dne 24. t. m. ob 8. zvečer v gostilni „International“ na Resljevi cesti. Udeležite se ga polnoštevilno.

— Značilen pojav. Dobili smo sledečo značilno pismo iz rok delavca, ki piše: „...do sedaj sem bil član krščanske organizacije, ali preveril sem se, da vsi listi, ki so nam jih v naši organizaciji priporočali, podpirajo le bogatino, iz nas siromakov pa se norca delaje. „Slovenec“ mi je bil evangelij, vse se mi je zdelo sveto in resnično, kar je bilo v njem pisano — sedaj pa vidim, da je ta list zaščitnik bogatih. Glejte: meso me velja četrtil kile 28 krajcarjev. Kaj pa je to? Tri otroke imam — kaj naj dam sebi, ženi in otrokom za 28 krajcarjev? Ko je bilo argentinsko meso dobiti, tedaj sem ga imel pol kile za 32—35 krajcarjev, „Slovenec“ pa pravi, da delavcu argentinsko meso škoduje. Fej ga bodi! — Pošiljajte mi „Zarje“, ki je res edini list, ki zagovarja koristi nas delavcev ... itd. — Da, taki pojavi se morajo množiti. Kdor ni slep, bo spregledal.

— Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani je bilo sklicalo dne 15. t. m. občni zbor, ki pa ni bil sklepčen. To je naznanil g. načelnik Jenko navzočim. Čudno je to društvo. Članov ne sprejema, dela nič in zdi se, kakor bi se odborniki in načelnik bali, da izgube svoje naslove. Tudi na tem sestanku so trdno sklenili, da ne bodo nič delali. Neki odbornik, ki je posebno vnet za muzej na Gradu, je kar naravnost rekel, da bodo še eno leto spali, potlej bodo pa ravno prav stari z

inventarjem vred, da jih vzamejo v muzej. Mož ima prav, če je članstvo zadovoljno. Obrajšane stvari spadajo v muzej — pa tudi le tedaj, če so kaj vredne.

— **Umrli so v Ljubljani:** Hermina Ravšelj, rejenka, 6 tednov. — Marija Narobe, delavka 78 let. — Marija Korbar, nabiralka las, 47 let. — Fran Bokal, občinski ubožec, 47 let. — Marija Gričar, posestnica, 37 let. — Ivana Tomšič, vdova c. kr. vadniškega učitelja, 59 let. — Mihael Plevel, bivši mizar, 44 let. — Ana Pavšek, hči tovarniškega delavca, 16 mesecev.

— **Iz Spod. Šiške.** Ljubljansko „Jutro“, ki se še ni opravičilo zaradi nesramnega napada na državne železničarje, hoče zopet v prozornem namenu blatiti spodnješiške socialne demokrate, češ da se govori o kompromisu med socialnimi demokrati na eni ter Nemci in klerikali na drugi strani. Avtor te notice ve, da je napisal laž, ali kaj mu je na laži, ko išče le senzacijo in dosego svojega političnega namena. Svetujemo „Jutru“, da neha s takimi noticami. Bo to zanj precej boljše, kajti političnega podtikanja in intrigiranja mi v Šiški ne bomo trpeli. Obžalovati je pač take vrste žurnalistiko!

— **Smrtna nezgoda.** Dne 22. t. m. zjutraj se je prevrnil poln voz žaganic na posestnika Franceta Strle p. d. Malnarja iz Podloža, ki jih je peljal na Rakek. Dobil je težke telesne poškodbe, vsled katerih je v par urah umrl. Mladi gospodar zapušta vdovo in dva otroka.

— **Požar v Harijah.** Dne 15. t. m. je izbruhnil v hiši posestnika Fr. Vičiča v Harijah, obč. Trnovo, požar, ki je uničil hišo in vso opravo z živili vred. Škode je okoli 5000 kron, zavarovan pa je bil Vičič samo za 1600 kron. Zažgal je najbrže 6 letni sinček, ki se je igral z vžgalicami.

— **Pri ognju na paši.** Dne 19. t. m. je več otrok na paši na Bregu v borovniški občini zapalilo ogenj. Pri tem je prišla 5 letna delavčeva hči Antonija Luglio preblizu ognja. Vžgala se ji je obleka. Z največjo težavo se je posrečilo ostalim otrokom pogasiti gorečo obleko in jo rešiti gotove smrti. Vendar se je pa tako opekla, da so jo morali prepeljati v deželno bolnišnico v Ljubljani.

Štajersko.

— **Stanovanjska beda v Trbovljah.** Pred mesecem je prišel rudar G. iz Nemčije v svojo domovinsko občino v Trbovlje, poprosil za delo, katero je dobil pri Šuligoju na Dobernem. Šuligoj mu je odkazal neko luknjo za stanovanje. Ker je delavec začel bolehati, ga je Šuligoj odpustil iz službe in mu tisto luknjo, katera mu je bila odkazana za „stanovanje“, takoj odpovedal. Ubogi revež je hodil prosit po Trbovljah, a stanovanja ni dobil nikjer; kampilal je celih štirinajst dni v Limbergu v gozdu pod neko skalo z ženo in petimi majhnimi otročiči v največji bedi in revščini. Drugi ljudje so jim nosili nekoliko živeža, da niso od glada umrli. Skrajni čas bil, da bi imel občinski zastop vsaj toliko socialpolitičnega čuta v sebi, da bi sezidal prepotrebni ubožni dom, v katero svrhu se je že pred letom dovolila svota 400 kron.

— **Vabilo.** V nedeljo dne 27. avgusta bo na dvorišču Delavskega doma v Trbovljah velika delavska veselica. Pri veselici svira trboveljsko tamburaško društvo „Kolo“. Vstopnina za gospode 40, za gospe 20 vinjarjev. Za mnogoštevilno udeležbo prosi odbor.

— **Usoda obrtnih vajencev.** (D o p i s iz Celja). Pod kako žalostnimi razmerami trpe obrtni učenci, kaže naslednji slučaj. Čevljarški mojster Franc Pušnik v Gaberjah pri Celju si je vzel enega učenca iz bližnje okolice in s starši sklenil učno pogodbo na 4 leta. Ker je bil fant iz precej trdne hiše, je možakar mislil, da si lahko pridobi precejšno svoto denarja. Ravnal je s fantom grdo, kakor je mogel. Ker mu ni kolo po njegovi volji osnažil, ga je sunil, da se je zaletel fant z glavo v zid. Moral je svinje čediti, pometati, hišna dela opravljati in tudi na polju delati. Ker je zahteval da gre travo kositi, a fant ni znal je kričal nad njim da ni za nobeno rabo in da naj gleda, da se zgubi. Da ni bil veliko pri čevljarški obrti, je samo po sebi umevno. Spati je moral nekoč v — svinjaku!!! Ker je fant precej brihten, je prišel k nekemu sodrugu tožiti in je izjavil, da ne ostane za nobeno ceno več pri tem tiranu. Sodrugi M. Polanec je šel s fantom in njegovo materjo k sodniji in zahteval, da se učna pogodba razveljavi. Čevljar Pušnik pa je zahteval 120 kron odškodnine za 4 mesece, kar je bil fant pri njem. Torej zato, ker ga je izrabljaj kakor sužnja, bi še rad imel od njega ogromno svoto denarja. Seveda se mu čedna nakana ni posrečila in razveljavljena je bila učna pogodba. Ampak ta slučaj kaže, kako potrebno je strožje postavno varstvo obrtnih vajencev. Staršem pa naj bo za zgled, da si dobro ogledajo komu da izroče svojega otroka.

— **Revolverski atentat paralitika.** V torek ob sedmih zvečer se je oglašil bivši komisar mestnega sveta dr. Rupert Fromm, ki je bil pred tremi leti v blaznici in še danes

boleha na paroniji, pri vratarju deželne blaznice v Feldhofu želeč govoriti z ravnateljem dr. Hassmannom. Blaznik se je približal k vratom, ki vodijo v pisarno. V tem hipu stopi ravnatelj dr. Hassmann iz pisarne. Bliskoma potegne blaznik samokres iz žepa in ustrelil z njim proti ravnatelju. Na srečo strel ni zadell in je ostal ravnatelj Hassmann nepoškodovan. Blaznik je zbežal in pri zasledovanju vrgel samokres od sebe; a vratarju Heinzlu se je posrečilo vjeti blaznika. Pri preiskavi je Fromm ki trpi na maniji, da ga ves svet preganja, izjavil, da je sklenil že tedaj, ko je bil dr. Hassmann zdravnik dotičnega oddelka, da ga ubije.

— **V studencu ponesrečila.** Žena gostilničarja Jezernika v Lokrovcu se je preveč nagnila na studenec in je padla vanj. Mesto da bi takoj postavili v studenec kako lestvo, so jo hoteli ven potegniti s požarno kljuko. Pri tem je ženska padla dvakrat nazaj v studenec in si je tako razbila glavo, da so ji gledali možgani ven. Šele potem so postavili lestvo v studenec in spravili mrtvo žensko ven.

— **Sumljivi slučaj bolezni v Mariboru** je vsled preiskave dejstev pojasnjen. Analiza je dognala, da ne gre za kolero.

— **Strašna planinska nesreča.** V nedeljo je silen vihar vrgel planinsko kočjo s St. Jurja pri Judenburgu v dolino. Neki hlapec je ravno molzel kravo, pa mu je odtrgal o glavo od telesa. Nekemu dečku je zlomilo nogo. Dve kravi in tri teleta so poginila.

Koroško.

— **Gozdnih požarov** je letos tudi na Koroškem mnogo. Zadnjo soboto se je vnel gozd na takozvani „Prižnici“ nad St. Rupertom v trebenjski dolini. Proti večeru so upali, da pogase požar, ki je baje nastal vsled neprevidnosti lesarjev, ali močan veter, ki je zapihal, ga je zopet razvnel. Po noči je vse Osojsko jezero žarelo od silnega plamena. Pionirji iz Beljaka so pomagali napraviti zaseke, da se je ogenj omejil. Pogasil ga je pa šele dež, ki je prišel v nedeljo.

— **Strelna** je udarila 21. t. m. v tramvajski voz v Celovcu, pa ni napravila nobene škode. — V Goricah pri Šmohorju je tresčilo v jutranjih urah v neko hišo in jo vžgalo. Zgorelo je 8 poslopij.

— **Zastrupljena** je bila 27letna agentova soproga Sofija Fahrenberger v Celovcu, kar je dognala obdukcija. Zaprla se neko babico iz okolice, ki je osumljena zločina.

Istra.

— **Kolera.** Bakteriološka preiskava je dne 21. t. m. dognala slučaj kolere na neki ladji v Novem gradu v poreškem okraju. Na ladji „Mimo“, ki je odplula 17. t. m. iz Riminija v Italijo ter dospela 20. avgusta v Novigrad, je med vožnjo umrl 7 letni Marino Belicchi, sin nekega mornarja, ter je 20. avg. umrl, ne da bi prišel na kopno. Ladjo so odvedli v mornariški lazaret.

Stavka tramvajskih uslužbencev.

Nadaljevanje splošne stavke. — Grof, mestni svetovalec in inženirji stavko-kazi. — Solidarnost plinarniških in elektranjskih delavcev.

Trst, 23. avgusta.

Stavka tramvajskih uslužbencev se nadaljuje in je splošna. Solidarnost med delavci je vzorna. Uslužbenci so popolnoma mirni kakor ljudje, ki se zavedajo svoje moči in so prepričani, da zmagojo. O grožnji, ki jo je tramvaj-ska družba objavila v „Piccolo della Sera“, češ da ne bo sprejet na delo nihče, ki se ne bi predstavil do danes, sem že poročal. Uslužbenci so se tej grožnji samo smejali. Zakaj postala je že stereotipna in nihče ne more delavcev siliti, da bi čitali „Piccolo della Sera“. Do organizacije se pa družba ni obrnila in ni dala še nobenega odgovora. Zjutraj je bilo postavljenih veliko redarjev okoli tramvajskih remiz, da bi varovali „svobodo“ tistih, ki se bodo oglasili za delo. Toda na delo ni prišel niti en sam uslužbenec. Zato tudi ni šel iz remize noben tramvajski voz.

Ob 9. dopoldne so se danes zbrali uslužbenci v „Delavskem domu“, kjer je bil shod polnoštevilno obiskan. Tam so sklenili vztrajati v stavki in ob svojih zahtevah.

Popoldne ob 4. se je pokazalo na ulici 6 tramvajskih vozov, zastraženih od redarstva. Proga je bila tudi vsa zastražena od redarjev. Kdo je vodil vozeve? Inženirji, poleg teh grof Sordina in pa slavni tržaški italijanski nacionalni v delavskem razredu izvoljeni mestni svetovalec Trojer. Pametni ljudje so se taki tramvajski službi seveda smejali. Uslužbencev pa ni bilo med najnovejšimi krumirji.

R. Trst, 23. — ob 10. zvečer.

Nocoj ob 6. je bil zopet v Delavskem domu shod stavkujočih. Govorili so sodrugi

Bemisek, Todeschini in dr. Puercher. Poslednji je v lepem govoru naglašal, da dela tramvajska družba Trstu navadno sramoto. Kritiziral je večino mestnega sveta, ki mesto da bi branila koristi občanarjev, brani koristi tramvajskih kapitalistov, katerim bi rada še enkrat prodala ljudske in delavske koristi. Ko je govorilo še par delavcev, so se stavkujoči mirno razšli. Prej pa so sklenili, da pridejo jutri ob 9. dopoldne v Delavski dom vsi v službeni obleki in bodo tam sklepali o nadaljnjih korakih.

Nocoj ob 6. so imeli tudi uslužbenci mestne plinarne in elektrarne shod. Tam so sklenili resolucijo, v kateri izražajo svojo solidarnost s stavkujočimi. Obenem pa so sklenili, da skličejo jutri ob 6. zvečer shod, kjer bodo sklepali, če ne kaže tudi udeležiti solidarnost s stavkujočimi.

Ako bodo uslužbenci vztrajali pri dose-danji vzorni solidarnosti, tedaj je zmaga gotova.

Nocoj se je imela vršiti tudi seja mestnega sveta, kjer bi bili socialistični zastopniki predlagali glede stavke potrebne korake. Toda seja se ni vršila, ker je bilo navzočih samo 8 odbornikov.

Trst.

— **Zabava po ceni.** Draginja je pač na vseh koncih in krajih. Od vse povsod pritiska, da se še komaj diha. Delavske žene in matere si belijo glave, kaj bodo skuhale za kosilo ali večerjo, da ne bo preslabo in predrago. Meso je luksuz, salata je luksuz. Sladko zelje že dolgo ni videlo delavske mize. O sadju se ne govori in kmalu se bomo naučili piti kavo brez cukra. Ampak vse to so postranske reči, za katere se lahko zmenijo ljudje, ki so že pozabili na vse ideale, ki pa ne morejo kvariti apetita urednikom in direktorjem našega meščanskega časopisja. Po glavi imajo druge, za ljudstvo važnejše reči. „Piccolo“ je staknil, da so se rodile slovenske igralne karte. Da bi se ne bilo nikdar kaj takega zgodilo. V italijanski strehi je nastal ogenj in „Piccolo“ je v par člankih z matematiko v roki, dokazal, da preti zaradi teh kart italijanstvu smrtna nevarnost. In židje niso bili bolj veseli, ko so zjutraj mano zagledali, kot je bila vesela „Edinost“, ko je zagledala jezo „Piccola“. Sedaj so stopili na plan uredniki in cel regiment dopisnikov „Edinosti“, ki vam pojejo glorio novim kartam, dokazujejo važnost, ki jo imajo karte za naš narod, pa priporočajo slovenskim igralcem, naj igrajo samo z našimi narodnimi kartami. Ljudstvo je pa tako zabito, da ne pojme važnosti zgodovinskega momenta. Niti toliko ne jemlje tega v poštev kot tistega zrakoplova, v katerem bo nek tržaški inženir po pitje letal. Te dneve smo imeli v Trstu hudo vročino. Poleg tega imamo „Piccolo“, „Indipendente“, „Edinost“ in tistega gospoda inženirja. Vse pomaga, da se ob draginji vsaj po ceni zabavamo. Saj so komedijanti plačani zato, da nas zabavajo.

— **S Kontovella.** V nedeljo popoldne se je vršilo pri nas prvo zborovanje za ustanovitev delavskega izobraževalnega društva. Vest o tem zborovanju se je raznesla po vasi bliskoma. Za množico ljudstva je bila dvorana v restavraciji pretisna. Veljih prostorov se pa zato ni najelo, ker se je računalo samo na obisk povabljenih delavcev. Da je bila udeležba tako velika, je znamenje, da je zanimanje za to društvo veliko in da je veliko hrepenenje po izobrazbi. Zborovanje je vodil sodrugi Regent, ki je podal tudi obširno poročilo o potrebi izobrazbe in o pomenu in namenu delavskih izobraževalnih društev. Povedal je zakaj mora biti delavec izobražen in kako si mora sam preskrbeti in priboriti izobraževalna sredstva in čas, ki ga bo lahko uporabil v svrhu počitka, krepila, razvedrila in izobrazbe. Razume se, da je prišla na vrsto tudi kritika s sedanjega krivičnega kapitalističnega družabnega sistema, ki je kriv vsega zla, ki tlači delavce vseh narodov in vseh plemen, ki ovira razvoj in napredek, ki deli družbo v tirane in sužnje, ki daje enim več kot potrebujejo in drugim niti kruha opoldne, ne postelje zvečer. Navzoči so poslušali govornika z vidnim zanimanjem, ki je dospelo do navdušenja, ko je sodr. Regent končal svoje poročilo s pozivom na delavstvo, naj zapusti gostilno, pijančevanje in kvartanje, pa naj se tesneje sklene družine, društva in pametnih knjig. Nato se je izvolil pripravljalni odbor in so bili enoglasno izbrani sodrugi: Husu Karl za predsednika, Skrabber Josip, tajnik; Daneu Rudolf, blagajnik; Kole Rudolf, Stare Anton, Regent Andrej in Daneu Josip za odbornike. Naloga tega odbora je, da izdela pravila, poišče sedež društvu in sprejema člane. Začasni sedež odbora je v restavraciji na cesti. Torej na delo!

— **Iz drugega nadstropja.** Jakob Gerbuš, star 52 let, iz Škedenja št. 918 je bil že dva tedna v Trstu v mestni bolnišnici zaradi bolezni na obistih. Te dni so ga operirali, bolnika pa je bolezen tako potrla, da si je sklenil končati življenje. Ponoči od nedelje na ponedeljek okoli polnoči se je oblekel ter skrivaj odšel iz sobe v drugem nadstropju. Zapazila ga je sicer postrežnica in stekla za njim, Gerbuš

pa je šel naravnost k oknu in skočil iz drugega nadstropja na vrt, kjer je obležal z razbito lobanjo ter bil takoj mrtev.

Gospodarski pregled.

**** Kako se zvišujejo cene cukra?**
Statistika pove to-le: 4. februarja t. l. so prodajali na Dunaju en gros (na debelo — navgona) kostkasti sladkor po 36 K 50 vin. (davek 38 K), 18. februarja po 37 K 50 vin. 11. marca po 39 K 50 vin., 21. marca po 40 K 25 vin., 30. marca po 41 K 50 vin. 10. aprila po 42 K, 17. junija po 42 K 50 v. 30. junija po 43 K, 19. julija po 45 K, 29. julija po 48 K, 8. avgusta po 49 K. V šestih mesecih se je zvišala cena od 36 K 50 vin. na 49 K. — Tako se delajo ogromni dobički na račun konsumentov. Čistega dobička so s tem zvišanjem v tem času pri vsakih 100 kg zopet več napravili: tovarnarji očiščenega cukra nad 8 K, tovarnarji surovega cukra nad 5 K. Lepo si razdeliti polje in pobirati plodove — taka je parola kapitalistov!

*** Koliko morajo konsumentje plačati za zavitke.** Neki angleški opazovalec je izračunal na temelju obsežnih poskusov s pomočjo državnih nadzornikov za mero in vago, kolika množina papirja se prodaja z robo in koliko se mora za ta papir plačati. V navadi je namreč, da prodajalci tehtajo robo in papir skupaj, a kupovalci morajo vse to plačati kot robo. Največ dobička imajo pri taki vagi seveda prodajalci na drobno, ki razpečavajo na vse strani majhne količine robe. V Glasgowu je izračunal dotični Anglež, da znaša embalaža več kakor 5 odstotkov skupne teže. L. 1906 je bilo prodano na Angleškem 280 milijonov funtov čaja, po gornjem raziskavanju torej kakih 7 milijonov funtov papirja, kar je dal prodajalcem okoli 8 milijonov dobička. V Londonu so preračunili, da znaša primanjkljaj n robi vsled zavijanja v papir celo 6 odstotkov. Koliko dobička imajo od takega tehtanja trgovci na drobno, pokazuje naslednji račun: neka londonska trdnja, pri kateri so opazovali za poskušnjo to stvar, ima čez 10 podružnic, ki imajo na teden za kakih 24.000 kron robe v prometu. Koncem leta je dobila ta trdnja za papir, ki je bil prodan za robo, 63.400 kron, medtem ko jo je stal papir samo 15.000 kron. Iz tega je razvidno, da je treba težko zaslužiti denar dajati ne samo za živež, ampak tudi za papir, ki nima nobene vrednosti in samo po dražuje že tako dovolj draga živila.

Delavsko gibanje.

— **Vestnost gospoda Bonača,** ki je same svojglavosti noče skleniti miru s svojimi pomočniki, tudi ni ravno vzorna. Nekoč je prišel v delavnico obrtni nadzornik. Videl je delavci mlada dekleta in sodil, da še nimajo po 14 let. Eno deklet je tudi vprašal po starosti, a to se je balo povedati resnico in je reklo, mislim, da je že 14 let staro. Deklet pa, kar jih je bilo bolj na prvi pogled premlelih, je pa gospod Bonač poskril.

— **Na Tönniesovih stavbah.** Na prostoru starega oskrbovališča gradi Tönniesova trdnja več stavb. Občinstvo, ki se spreha proti tivolškemu gozdu, postaja ondi, zakaj človeku se zdi, kakor da bi bil na živinskem semnju ali pa na vojaškem vežbališču, kje stresa mlad objesten lajtnant svoje neslanosti in surovosti nad ubogim rekrutom. Zgledujejo se celo ljudje, o katerih bi mislili, da jih veseli, če vidijo priganjača, vihtečega bič na delavskim hrptom. Vstrezajoč mnogostanski in ponovni želji, da opišemo te škandalozne razmere, se omejujemo za danes na rahlo opomin nekaterim krščanskim dušam, ki ravnaajo z delavci kakor s psi, slabše kakor naj surovejši hlapec s črno živino, če mu ne steče urno po klavcu navzgor. Krščanskega Mozetiča in Vehovca bi opomnili, kako jima je bilo še nedavno pri srcu ko sta ju priganjala pokojni Jakob Accetto in Gatnik in ju zmerjali, da se je vse kadilo. Kako hitro sta pozabili na svojo delavsko preteklost, ko sta stopila v klin višje in danes sta še vse huiša tirana. I tudi g. Rozmanu resno svetujemo, da ravna delavci bolj previdno in bolj polahko, da ne spotakne. Gospodje naj nikor ne mislijo, da so pri Tönniesu oženjeni; če g. Mozetič ne ve, kdaj se začneja dela in kdaj se neha, koliko počitka imajo vajenci in delavci med dnevnim delom, dobi pouk od druge strani in takrat bo vse bolj krotak in majhen. Tudi zdarsko organizacijo naj pusti kar lepo v miru, da si ne opeče svojih prstov. — Trdnja Tönniesovi, ki živa precej glasu, priporočam da odpravi te sramotne razmere, zlasti da zatve večno denunciantstvo in špionažo na delavstvu, kar ji ne dela posebne časti. Stavbnim delavcem pa kličem, da s čvrsto organizacijo iztrebijo tiranijo posameznih go spodov!

O p a z o v a l e c.

ZADNJE VESTI.

Mesno vprašanje.

Dunaj, 23. avgusta. Društvo avstrijskih privatnih uradnikov je sklenilo resolucijo, ki obžaluje, da je vsled stališča ogrske vlade

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino,

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi.
Postavov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. ☉☉☉ Svoji k svojim!

v vprašanju argentinskega mesa onemogočena neizogibna pomožna akcija v interesu avstrijskega prebivalstva. Resolucija izraža upanje, da bo parlament z vso energijo in z vsemi sredstvi nastopil za interese prebivalstva in da se bo tudi avstrijska vlada postavila na stališče, da nimajo pogodbe, ki ovirajo uvoz argentinskega mesa, nobene obvezne moči.

Dunaj, 23. avgusta. Dunajsko trgovsko društvo je predložilo ministrskemu predsedniku obširno spomenico v zadevi mesnega vprašanja. Spomenica opozarja na nezasišeno dražnjo mesa in ostalih živil, ki se gotovo še poveča vsled slabega pridelka krompirja in nezadostnega pridelka krme. Draginja silno tlačiti trgovske uslužbenke, ki so odvisni od svoje plače. Spomenica odobrava, da se Ogrski ne dajo kompenzacije za uvoz mesa, zahteva pa, da se z vsemi sredstvi deluje na uresničenje uvoza.

Budimpešta, 23. avgusta. Poljedelski minister Serenyi, ki se je včeraj vrnil v Budimpešto, se je danes odpeljal za štiri tedne na dopust. Ker tudi trgovskega ministra Lukácsa ni v Budimpešti, je izključeno, da bi se v kratkem času nadaljevalo pogajanje z avstrijsko vlado zaradi argentinskega mesa. Ogrska vlada ima le tedaj namen nadaljevati ta pogajanja, če se oglasi avstrijska vlada s primerno iniciativo.

Turn-Severin, 23. avgusta. Na včerajšnje trge se je prignalo veliko več živine kakor zadnji teden. Vsled tega upa tukajšnja klavnica, da se bo še ta teden lahko odposlala nameravana množina rumunskega mesa v Avstrijo.

Dunaj, 24. avgusta. Uradni komunikacije svari živinorejce pred prodajo živine za slepo ceno. Tako prodajanje ne le da povečuje poškodovanje mesa in draginjo, tudi v dejanskih razmerah ni utemeljeno. Do zime je krme zadosti, začetkom zime pa bo poljedelsko ministrstvo izvedlo pomožno akcijo zastran živinske klaje.

Češki radikalci.

Praga, 23. avgusta. Snoči je imel izvrševalni odbor češko radikalne stranke sejo ter je sklenil izjaviti, da se protičeški sistem z nastopom novega ministrskega predsednika nič ni izpremenil, vsled česar nimajo Čehi nobenega povoda, da bi izpremenili svoje stališče napram vladi.

Praga, 23. avgusta. Na nekem shodu v Nemških Chalupah je poslanec Baxa izjavil, da so Čehi že na zadnjem zasedanju deželne zbornice do skrajne meje spravljivosti. Več se od njih ne more zahtevati. Nerazdeljivost češkega kraljestva je neizogiben pogoj za vsako spravo. Tudi pod plaščem omejitve okraev se ne more sprejeti nobena razdelitev dežele. Zahtevati pa se mora zakon o šolah manjšin.

Županska kriza v Tridentu.

Trident, 23. avgusta. Vlada je razveljavila izvolitev grofa Mancija, glava radikalne stranke, za župana in obenem izvolitev treh občinskih svetovalcev. Razveljavitev je utemeljuje vlada s § 17. tridentinskega volilnega reda, ki določa, da izgubi za tekoče in za prve dopolnilne volitve pasivno in aktivno volilno pravico, kdor odkloni izvolitev. „Alto Adige“ pravi, da je to le pretveza, da ni vladi treba povedati njenih pravih razlogov, ki so političnega značaja. Danes je bil sklep vlade uradno razglašen.

Katoliški shodi.

Krakov, 24. avgusta. Poljski katoliški shod se odpravi po jutrišnjem v Przemyslu, odkoder poročajo, da se delajo v mestu velike priprave. Shoda se udeležijo skoraj vsi poljski škofi. Tudi delegacije slovenskih klerikalcev pričakujejo.

Dunaj, 24. avgusta. V Dunajskem Novem Mestu bo dne 4. in 5. novembra zboroval nižjeavstrijski katoliški shod. Splošnega avstrijskega katoliškega shoda letos ne bo.

Praška sleparska afera.

Praga, 23. avgusta. Danes so prijeli pravnega svetovaleca Seitz-Seiptove sleparske družbe v osebi 30 letnega pravika Salvetterja iz liberske okolice.

Povodenj na Tirolskem.

Inomost, 24. avgusta. Promet na cesti čez Stilfserjoh je ustavljen, ker je več mostov razdejanih.

Inomost, 24. avgusta. Reka Aha je prestopila bregove in preplavila občino Langenfeld.

Ogrska obstrukcija proti brambnim predlogom.

Budimpešta, 23. avgusta. Tudi na današnji seji je opozicija zahtevala, da se vzame zadevo z „A Napom“ še pred dnevnim redom v pretres. V tajni seji je posl. Hollo

izjavil, da opozicija toliko časa ne pripusti nobene druge razprave, dokler vlada ne popravi svojih šikan proti neodvisnemu listu „A Nap“. Nadaljno sejo so napolnile interpelacije in brambna reforma sploh ni prišla v razpravo.

Košutovec.

Budimpešta, 23. avgusta. Košutova stranka je sklicala na 31. avgusta konferenco v Budimpešto, ki ima določiti stališče stranke v vprašanju volilne reforme.

Kolera na Hrvaškem.

Zagreb, 23. avgusta. Na Sušaku je snoči sumljivo obolela neka ženska; tudi v Vijah blizu Varaždina sta oboleli kmetica in nje nečakinja s koleroznimi znaki in so ju prepeljali v infekcijsko bolnišnico. Kolero so zanesli najbrž delavci iz tržaške okolice.

Zopet brata Zsilinsky.

Budimpešta, 23. avgusta. Brata Zsilinsky sta pozvala odvetnika Achimove vdove dr. Fenyesa na dvoboje, ker ju je obdolžil političnega umora. Fenyés je odklonil duel, pa izjavlja, da je pripravljen pred sodiščem odgovarjati za svojo obdolžitev in da mirne duše pričakuje tožbo.

Karambol na železnici — pet oseb ubitih.

Poprad, 23. avgusta. Na postaji Szepes-Szombath je zavozil iz Kaše prihajajoči brzovlak v poštni vlak; pet oseb je bilo na licu mesta mrtvih, mnogo ranjenih.

Povodenj v Lombardiji.

Sondrio, 23. avgusta. Nad pokrajino Sondrio se je včeraj odtrgal oblak in povzročil tako povodenj, da so železniške zveze pretrgane. Poljska škoda je velikanska. Sedem oseb je mrtvih. Med dežjem je divjal silen vihar.

Ministrska kriza v Črni Gori.

Cetinje, 23. avgusta. Tomanovičovo ministrstvo je odstopilo, kralj je demisijsko sprejel in Tomanoviču poveril sestavo novega kabineta, v katerega so vstopili Vukotić kot vojni minister. Dozič kot pravosodni in naučni in Gregović kot vnajni minister.

Turški parlament.

Solun, 23. avgusta. Turški parlament bo sklican že 14. oktobra, da reši zakon o vilajetih in pritrdi koncesijam, ki jih je vlada dovolila Albancem.

Albanski nemiri.

Carigrad, 24. avgusta. „Tanin“ poroča, da se je 15. t. m. na Krfu izkrcalo 12 italijanskih anarhistov z navodili društva Pro Albania.

Azijske železnice.

Carigrad, 24. avgusta. Turška vlada je ponudila Angliji vse koncesije, ki jih želi glede bagdadske železnice pod pogojem, da jo podpira v krečanskem vprašanju. Angleška vlada je ponudbo odklonila, češ da je vprašanje bagdadske železnice aktualno, dočim za rešitev krečanskega vprašanja čas ni ugoden.

Carigrad, 24. avgusta. Vlada se pogaja z anatolsko železniško družbo o zgradbi 650 kilometrov dolge proge, ki bi vezala Diarbekir z bagdadsko železnico.

Turški kongresi.

Solun, 23. avgusta. Mladoturški kongres se snide dne 18. septembra v Solunu. Zanimanje za ta kongres je veliko, ker se bo na njem razpravljalo o nasprotjih, ki so nastala v stranki. Odločiti se ima tudi, kdo bo imenovan za velikega vezirja. Že prej ima armenska stranka Dašnaksutian svoj kongres. Dan in mesto zborovanja ni znano.

Turške luke.

Carigrad, 23. avgusta. Minister za javna dela je včeraj podpisal pogodbo s turško narodno banko, ki se pooblašča, da zgradi luko v Samsunu in Trapecuntu. Francoski poslanik je protestiral proti tej pogodbi, češ da ima Francija pravico do zgradbe teh luk.

Turški prestolonaslednik.

Carigrad, 23. avgusta. V soboto se pripelje prestolonaslednik Juzuf Izedin na turški ladji v Kostanec. Dva dni ostane v Bukarešti pri rumunskem kralju, potem se odpelje v Berlin.

Inženir Richter — osvoboden.

Solun, 23. avgusta. Nemškega inženirja Richterja so našli zdravega na grški meji in ga izročili turškim oblastem v Elasoni, odkoder se poda v Solun. Osvoboditev se je izvršila brez odkupnine.

Čudna stavka v Atenah.

Atene, 23. avgusta. Vse osebe cestne železnice je stopilo v stavko. Vzrok stavke je odstop dosedanjega ravnatelja.

Izpor nemških kovinarjev.

Erfurt, 23. avgusta. Zveza turinških kovinarskih podjetnikov je predložila splošno zvezi nemških kovinarskih industrialcev splošno izpor vseh kovinarskih delavcev v Nemčiji.

Železničarska stavka v angleškem parlamentu.

London, 23. avgusta. Na včerajšnji seji je Macdonald (del. stranka) ostro pobijal vladno politiko. Minister Churchill je branil vlado, češ da se ni zavzela ne za kapital ne za delavce, temveč za ljudstvo. Tudi nadaljni govorniki so napadali vlado zaradi njene neodločnosti napram železniškim družbam. Nato se je zbornica odgodila do 24. oktobra.

Ukradena „Mona Lisa“.

(Glej Novice)

Pariz, 24. avgusta. „Petit Pacisien“ dolži ameriškega milijarderja Pierponta Morgena, da je kriv tatvine. Pariškim trgovcem je baje naročil, da naj mu sliko za vsako ceno preskrbe. Lonose je bil danes ves čas zaprt. Velika množica ga oblega, hotel izvedeti novice o tatvini. Doslej policija o tatu nima nobenega sledu.

Atentat na državnega pravnika.

Vjatska, 24. avgusta. V železniški tovarni je neznan storilec z nožem napadel državno pravdniskega namestnika Golokvaskova in v hrbet nevarno ranil.

Maročansko vprašanje.

Pariz, 23. avgusta. Uradna agencija Havas poroča iz Rabata, da so zaerska plemena napadla generala Moirierja in njegovo kolo ob reki Gru. Kolona je sovražnika prepodila. 4 domači vojaki so ubiti, deset Francozov je ranjenih.

Homatije v Perziji.

London, 24. avgusta. „Morning Post“ poroča iz Teherana, da so vladne čete zavzele kaspiska pristanišča in da je ekskral krog obdan od vladne vojske.

Carigrad, 24. avgusta. Turški vladni krogi izjavljajo, da se v perzijske homatije turška vlada ne bo vmešavala in da ohrani popolno nevtralnost. Skrb vlade bo, da prepreči podpiranje ekskrala od strani posameznih kurdskih plemen.

Roosevelt ne mara kandidature.

Novi Jork, 23. avgusta. Bivši predsednik Roosevelt je naprosil svoje prijatelje, naj ne mislijo na njegovo kandidacijo pri predsedniški volitvi, ki bo prihodnje leto in naj opuste vsako agitacijo zanj.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarja.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Delavska hranilnica in posojilnica

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom.)

v Ljubljani, Wolfova ul. št. 3, II. nadstropje.

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%.
 Sorejema vloge na tekoči račun.
 Posojuje na osebni kredit in (zastave) vredn. listine, hipoteke itd.

Urađuje se vsak četrtek od 2. do 3. ure in vsako soboto od 6. do 7. ure popoldne; nujna pojasnila se daje pa tudi ob vsakem drugem navadnem dnevnem času.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
 Pirnat, Kolodvorska cesta.
 Zupančič, Kolodvorska cesta.
 Blaž, Dunajska cesta.
 Sterkovič, Dunajska cesta.
 Fuchs, Marije Terezije cesta.
 Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
 Šubič, Miklošičeva cesta.
 Senk, Resljeva cesta.
 Kanc, Sv. Petra cesta.
 Treo, „
 Kušar, „
 Podboj, „
 Stravs, Škofja ulica.
 Bizjak, Bahoričeva ulica.
 Remžgar, Zelena jama.
 Svetek, Zaloška cesta.
 Češark, Šelenburgova ulica.

Dolenec, Prešernova ulica.
 Pichler, Kongresni trg.
 Ušeničnik, Židovska ulica.
 Kleinstein, Jurčičev trg.
 Wisiak, Gospodska ulica.
 Stiene, Valvazorjev trg.
 Košir, Hilšerjeva ulica.
 Sušnik, Rimska cesta.
 Klanšek, Tržaška cesta.
 Elsner, Kopitarjeva ulica.
 Blaznik, Stari trg.
 Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
 Kustrin, Breg.
 Sever, Krakovski nasip.
 Tenente, Gradaška ulica.
 Državni kolodvor.
 Križaj in Kotnik, Šiška.
 Likar, Glince.